

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”

การจัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“สร้างเด็กให้เป็นนักค้นคว้า
วิจัยทางศิลปะ”

โดย ครูปัญญา ทรงเสรี ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา ศิลปศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรื

371. 102 สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “สร้างเด็กให้เป็น
นักค้นคว้าวิจัยทางศิลปะ”

โดย ครูปัญญา ทรงเสรี, กรุงเทพฯ : 2545.

46 หน้า

ISBN 974-241-538-2

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. ปัญญา ทรงเสรี 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การสอนแบบ “สร้างเด็กให้เป็นนักค้นคว้าวิจัยทางศิลปะ”

โดย ครูปัญญา ทรงเสรี

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 143/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ บริษัท แคนดิดมิเดีย จำกัด

50/805-806 ถ.แจ้งวัฒนะ ปากเกร็ด นนทบุรี

โทร. 0-2503-3759, 0-2984-1110

...ส่วนครูอาจารย์ทั้งหลายนั้น ก็มีภาระสำคัญอยู่ที่จะต้อง
ทำตัวให้เป็นที่รัก ที่เคารพและเชื่อถือไว้วางใจของศิษย์ แต่ละคน
จึงต้องเอาใจใส่ฝึกฝนตนเองให้แตกฉานและแม่นยำชำนาญ ทั้ง
ในวิชาความรู้วิธีสอนเพื่อการศึกษา สามารถสอนวิชาทั้งปวงได้
กระจ่างแจ่มแจ้งและถูกถ้วนสมบูรณ์

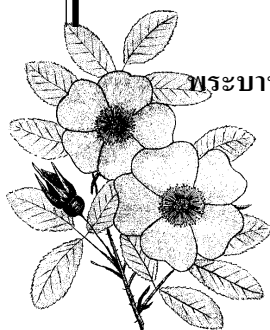
อีกประการหนึ่ง จะต้องฝึกหัดปฏิบัติตนให้ดี สมกับที่เป็นครู
คือต้องมีและต้องแสดงความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต
ความสุภาพ ความเข้มแข็งและอดทน ให้ปรากฏชัดและเคยชินเป็น
นิสัย เด็กๆ รู้จักได้เห็นได้เข้าใจในคุณค่าของความรู้ความดี ที่มี
อยู่ในตัวครู อย่างลึกซึ้งและมั่นใจ แล้วยึดถือเป็นแบบฉบับด้วย
ความเลื่อมใสและศรัทธา

ประการสำคัญที่สุด ถ้าครูแต่ละคนแต่ละฝ่ายพยายามทำ
หน้าที่ให้สมบูรณ์ได้พร้อมเพรียงกัน การให้การศึกษาในโรงเรียนนี้
จะบรรลุผลเลิศและสำเร็จประโยชน์ตามที่มุ่งหวังไว้ทุกประการ

พระบรมราชาโชวาท ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

22 สิงหาคม 2533

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญ และมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้ อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ แสง...
ง...
(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ -----

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ -----

 การสอนแบบ : “สร้างเด็กให้เป็นนักค้นคว้าวิจัยทางศิลปะ” -----

 รูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ -----

 ตัวอย่าง แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ -----

 และบูรณาการระหว่างวิชา-----

 การวางแผนการสอน ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้-----

 ตัวอย่าง แผนการสอนแบบ 4 MAT -----

ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้ของผู้เรียน-----

จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง-----

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542 -----

คณะผู้ดำเนินการ-----

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“สร้างเด็กให้เป็น
นักค้นคว้าวิจัยทางศิลปะ”

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ

ครูปัญญา ทรงเสรี ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150 เกิดเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2493 ที่ ต.ดงพระราม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี ส่วนการศึกษานั้น จบชั้นประถมศึกษา จากโรงเรียนเมืองปราจีนบุรี จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนปราชญ์ราษฎร์บำรุง จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกจิตรศิลป์ จากโรงเรียนอาชีพศิลปศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. แผนกจิตรศิลป์ และปริญญาตรีศิลปกรรมบัณฑิต (ศบ.) จากโรงเรียนเพาะช่าง

การทำงานเป็นครูครั้งแรก สอนระดับชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนกิตติกาญจนวิทยา เขตคลองสาน ธนบุรี เมื่อปี 2514 ผ่านงานแผนกศิลปกรรม สำนักงานปฏิบัติการจิตวิทยา กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ ปี 2515 ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน รับราชการครั้งแรก ในตำแหน่งประจำแผนกที่สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสามัญศึกษา โอนย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ราชการครูที่โรงเรียนสิงหราชพิทยาคม หรือโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ ตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปัจจุบัน

ผลงานวิชาการ

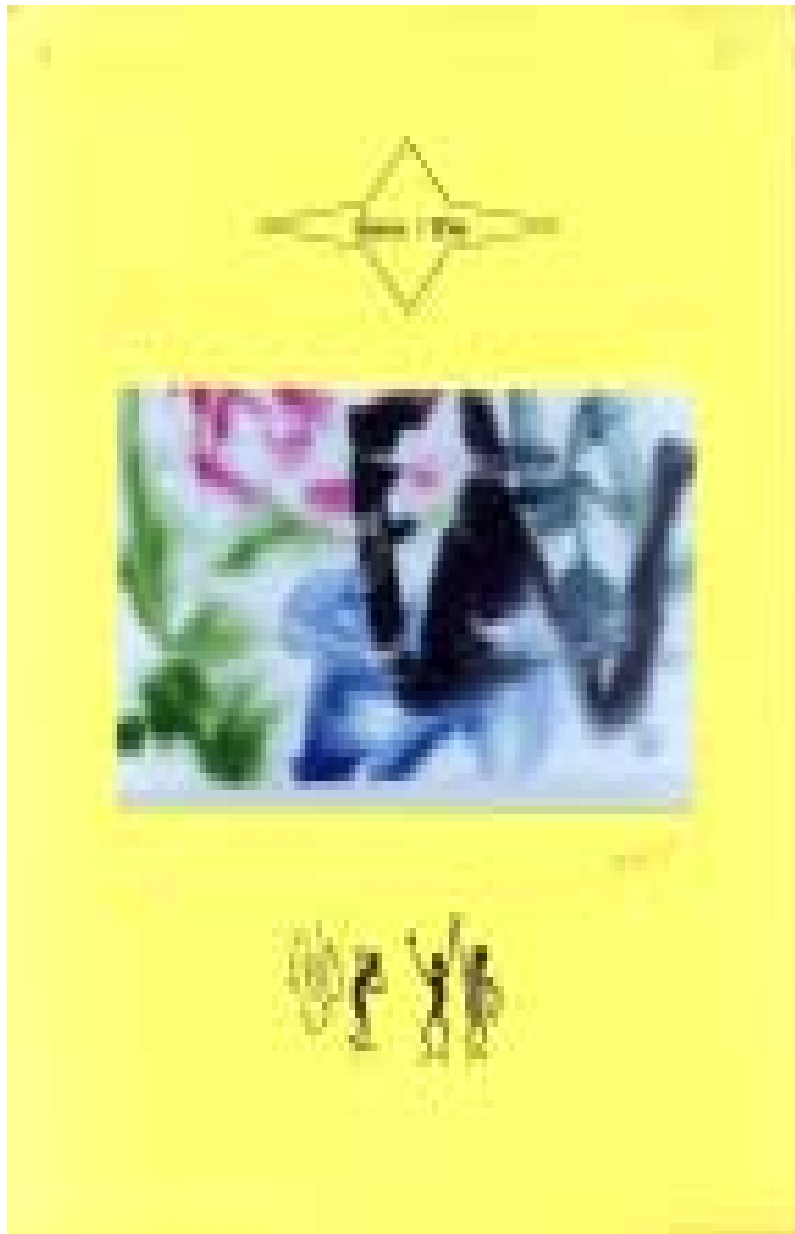
ได้แก่ การเป็นกรรมการจัดทำตำราเรียนศิลปศึกษา ของกรมวิชาการ การเขียนหนังสือเรียนและเอกสารประกอบการเรียนให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน และสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง “การปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” เผยแพร่นวัตกรรมวิธีสอนให้กับหน่วยงานต่างๆ เป็นจำนวนมาก จัดทำเทปโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมให้กับศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากกรมการศึกษานอกโรงเรียน และผลงานชนะการประกวดเรียงความ บทบาท และคำขวัญ ได้รับรางวัลไม่น้อยกว่า 200 รางวัล จนได้รับรางวัลครูดีเด่นด้านการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ

ผลงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครู มีผลงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรงดังนี้

ประเด็นที่ 1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

เกิดผลต่อนักเรียนโดยตรงคือ นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นำไปจัดนิทรรศการ “ศิลป์สิงหาราช” ครั้งที่ 1-2-3 ทั้งในประเทศและประเทศเบลเยียม และกลุ่มประเทศยุโรป ผ่านองค์การยูนิเซฟ จำหน่ายผลงานได้เป็นเงินจำนวนมาก รวมทั้งได้รับรางวัลชนะการประกวดงานศิลปะระดับประเทศและนานาชาติไม่ต่ำกว่า 1,000 รางวัล และนักเรียนสร้างสรรค์ “บอร์ดความรู้ให้หนูคิดไกล” ได้รับรางวัลทุนการศึกษาและเกียรติบัตร ไม่น้อยกว่า 20 คน

ประเด็นที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนา ความรู้เรื่องของตนเอง ธรรมชาติ และสิ่ง แวดล้อม

นักเรียนชนะการประกวดภาพวาดในแนวการอนุรักษ์ธรรมชาติ การอนุรักษ์โอโซน การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ได้รับรางวัลชนะเลิศ และรางวัลดีเด่นระดับประเทศเป็นจำนวนมาก และจัดแสดงนิทรรศการ “ศิลป์สิงหราช” ครั้งที่ 3 เรื่อง “สิ่งแวดล้อมสดใส เด็กไทยพัฒนา” จำหน่ายภาพเขียนได้เป็นเงินเป็นจำนวนมาก

ประเด็นที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ทักษะการดำรง ชีวิตและการประกอบอาชีพ

จัดนิทรรศการ “ศิลป์สิงหราช” ภายในประเทศและนอกประเทศ จำหน่ายผลงานทางศิลปะ ได้รับความสำเร็จส่งผลให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และนำเงินตราเข้าประเทศส่งภาพเขียนไปจำหน่าย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา และจัดตั้งบริษัทจำลอง “ศิลป์สิงหราช” รับเขียนภาพและป้ายโฆษณา

ประเด็นที่ 4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งพัฒนา กระบวนการแก้ปัญหา

โดยเน้นประสบการณ์และฝึกปฏิบัติ คิดค้นแนวทางการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ในวิชาศิลปะเพื่อพัฒนาสมอง 2 ซีก ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยจัดทำแผนการสอนเผยแพร่ไปสู่เพื่อนครู

ประเด็นที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยผสม ผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม และ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์

จัดทำโครงการ “รักษาดีคุณทางสร้างเสริมความซื่อสัตย์
สุจริต” ตามนโยบายของสำนักงาน ป.ป.ป. คัดเลือกนักเรียนดีเด่น
ด้านความซื่อสัตย์ ห้องเรียนละ 2 คน รวม 222 คน เข้าร่วม
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเชิงบูรณาการ และนำไปปฏิบัติจริงใน
ห้องเรียน จัดแสดงผลงานศิลปะผลประกวดและผลงานแนวเสริม
สร้างคุณธรรม ได้รับรางวัลที่ 1-2-3 ประมาณ 100 รางวัล

ประเด็นที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มุ่งเน้น พัฒนาประชาธิปไตย

ได้รับรางวัลดีเด่นการประกวดวาดภาพเรื่อง “เรารักประชาธิปไตย” นำนักเรียน จำนวน 42 คน ร่วมกันวาดภาพขนาดใหญ่ 3 35
เมตร เพื่อส่งเสริมสันติภาพ และมอบให้คณะนักวิ่งนานาชาติ เพื่อ
นำไปติดตั้ง ณ องค์การสหประชาชาติ

ประเด็นที่ 7 จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้ภูมิ ปัญญาและศิลปวัฒนธรรม

โดยส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์งานจิตรกรรมไทย เพื่อนำ
มาประยุกต์สร้างสรรค์เป็นภาพเขียนที่แสดงเรื่องราว ส่งผลให้
ด.ช.วีรเกียรติ ศิริหวังสันติ สามารถนำภาพจิตรกรรมไทยจากเรื่อง “ราม
เกียรติ์” คือ พระรามและทศกัณฐ์ มาประยุกต์สร้างสรรค์อยู่ในภาพ

เขียน เรื่อง “อนุรักษ์ไอโซน” ส่งเข้าประกวดที่ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยได้รับรางวัลที่ 1 เงินรางวัลพร้อมโล่เกียรติยศ ในปี 2542

ประเด็นที่ 8 การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ใน ชั้นเรียน

ดำเนินการสอน โดยใช้หลัก CIPPA MODEL และจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนศิลปศึกษา ให้แก่กรมวิชาการและสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำนวน 23 เล่ม ส่งเสริมให้นักเรียนคิดค้นเทคนิควิธีการนำวัสดุต่างๆ มาสร้างสรรค์งานศิลปะ ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ และหลากหลาย เพื่อนำไปเผยแพร่ในการจัดค่ายศิลปะเด็กแห่งประเทศไทย ของ สวช. และค่ายศิลปะเด็กที่จัดขึ้นในโรงเรียน

ประเด็นที่ 9 การจัดกิจกรรมผลการเรียนการสอน โดย ความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน

ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำโครงการศิลปศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้เกิดประสบการณ์โดยตรงในการพัฒนาชุมชน โครงการ “ยกขบวนชวนเพื่อนมาจุดเทียนชัยสู่ใจเด็ก” ของ “กลุ่มน้ำอ้อมเม็ด” ได้รับรางวัลที่ 1 ระดับประเทศ จาก สยช. ได้รับโล่เกียรติยศและทุนการศึกษา

ประเด็นที่ 10 การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

การออกข้อสอบภาคปฏิบัติ มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออก
อย่างอิสระ สามารถนำเสนอผลงานและประเมินผลด้วยตนเอง มุ่ง
เน้นวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพจริง โดยวัดกระบวนการ
การเรียนรู้ควบคู่กับผลงานศิลปะและประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของ
นักเรียน ด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

การจัดกระบวนการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ : สร้างเด็กให้เป็นนักค้นคว้าวิจัยทางศิลปะ
เจาะลึกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับ
การเรียนรู้ ที่ครูควรทราบ

เจาะลึกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อ
ทราบรายละเอียดของเนื้อหา แล้วนำมาสร้างความคิด “Concept”
หรือสาระสำคัญที่เข้าใจง่ายขึ้น ดังนี้

มาตราที่ 6 เป้าหมายของการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็น
“คนเก่ง คนดี และมีความสุข”

มาตราที่ 22 หลักการของการจัดการศึกษา โดยถือว่า “ผู้เรียน
สำคัญที่สุด” มีสาระ 3 ประเด็น คือ

- ❖ ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้
- ❖ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
- ❖ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม
ศักยภาพ

มาตราที่ 23 จุดเน้นของการจัดการศึกษาให้มีความสำคัญ ทั้ง
ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณา
การความรู้ ดังนี้

- ❖ รู้ใกล้ รู้จักตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ
- ❖ รู้ไกล วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รัชชธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
- ❖ รู้ใจ รู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา
ภูมิปัญญาไทย และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย
- ❖ รู้คิด-รู้ใช้ รู้จักการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์
และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- ❖ รู้ทำ มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตราที่ 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ สรุปแนวคิด 6
ประการคือ

- ❖ ยอมรับความแตกต่าง
- ❖ เสริมสร้างกระบวนการคิดแก้ปัญหา
- ❖ เรียนรู้ชีวิตจริง อิงปัญญา บูรณาการความรู้คุณ
ธรรม
- ❖ สร้างสื่อสิ่งแวดล้อมที่สมวัย
- ❖ พร้อมทำวิจัยการศึกษา
- ❖ เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ชุมชนมาร่วมใจทั่วไทย

รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีรูปแบบการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย แต่หัวใจสำคัญก็คือ การรู้จักผู้เรียนในทุกแง่ทุกมุมให้มากที่สุด ความรู้ที่ยิ่งใหญ่ของครูก็คือ การรู้จักเด็ก นั่นเอง เมื่อครูเข้าถึงจิตใจของเด็ก รู้ถึงความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนอย่างแท้จริงแล้ว ก็ย่อมคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน แต่ละห้องแต่ละกลุ่มได้ในที่สุด

เทคนิคการกระตุ้นความคิดแก้ปัญหา

1. การตั้งคำถาม

การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างแรกก็คือ การตั้งคำถามให้เด็กตอบ การตั้งคำถามของครูนั้น เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง เพราะบางคำถามอาจง่ายสำหรับเด็กอ่อนเพื่อจูงใจให้เด็กตอบได้ และเป็นพลังใจในการเรียนรู้ต่อไป บางคำถามอาจท้าทายให้เด็กค้นพบด้วยตนเอง แม้เป็นคำถามที่ยาก แต่ถ้าครูตะล่อมให้เด็กคิดเป็น และตอบได้ ก็จะเป็นการค้นพบที่วิเศษสุดสำหรับเด็ก

ครู หรือพ่อแม่ที่ฉลาด ไม่ควรรีบตอบคำถามของเด็ก แต่ควรถามกลับให้เด็กคิดหาคำตอบด้วยตนเอง หากครูรีบร้อนให้คำตอบ เด็กก็จะไม่รู้จักวิธีคิด และรีบร้อนที่จะถามอยู่ร่ำไป

2. การไม่บอกความรู้โดยตรง

การบรรยายของครู บางเนื้อหาสาระไม่ควรบอกความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง หากแต่ควรสร้างสถานการณ์ให้เด็กคิด หรือลงมือทำ เพื่อให้ได้คำตอบด้วยตัวเอง

3. การพัฒนาความคิดเชิงจินตนาการ

การฝึกให้ผู้เรียนได้มีความคิดเชิงจินตนาการคือ การสร้างมโนภาพคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น หรือมองไม่เห็น เป็นการ “คิดฝัน” ซึ่งมีวิธีการพัฒนาโดยให้ เด็กคิดอย่างอิสระ โดยไม่มีคำว่า “ผิด” ให้คิดในสิ่งที่เป็นไปได้ เช่น “ถ้ากรุงศรีอยุธยาไม่เสียแก่พม่า และเจริญก้าวหน้าไกลมา ถึงบัดนี้ บ้านเมืองจะมีลักษณะอย่างไร” เป็นต้น หรือให้เด็กคิดถึงเหตุการณ์ในอนาคต เช่น ถ้าประเทศไทยเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งที่ 2 บ้านเมืองจะเป็นอย่างไร เป็นต้น

4. การระดมความคิดแบบ Mind Mapping

กระบวนการความคิดโดยสร้างเป็นรูปภาพ หรือ แผนผังความคิดจะช่วยให้ผู้เรียนคิดได้อย่างรอบคอบ มองเห็นภาพรวม และร่วมกันระดมความคิดได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตัวอย่างเช่น การสร้าง Mind mapping ในวิชาศิลปะศึกษา เรื่องการนำวัสดุธรรมชาติมาสร้างสรรค์ศิลปะ โดยสร้างความคิดหลักที่เป็นศูนย์กลางความคิดรองที่กระจายออกไปโดยรอบ และความคิดย่อยที่แตกออกมาจากความคิดรอง

5. การสอนแบบซิปปาโมเดล (Cippa Model)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้ความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด และปรับเปลี่ยนบทบาทของครูและนักเรียน ดังนี้

- ครู ความคิดเดิม : เป็น “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดความรู้” และ “สอนหนังสือ” มีบทบาทในห้องเรียนมาก
- ความคิดใหม่ : เป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” หรือ “ที่ปรึกษา” และสอน “ชีวิต” และ “วิธีการเรียนรู้” มีบทบาทในห้องเรียนน้อยลง เพิ่มบทบาทในการเตรียมการและเรียนรู้จากผู้เรียนมากขึ้น

นักเรียน

- ความคิดเดิม : เป็น “ผู้รับความรู้”
- ความคิดใหม่ : เป็น “ผู้สร้างความรู้” มีบทบาทในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมมากขึ้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด และเรียนรู้ พร้อมฝึกปฏิบัติอย่างครบวงจร คือรูปแบบกิจกรรม แบบซิปปาโมเดล (Cippa Model) ดร. ทิศนา แคมมณี จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งครูได้ศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

C = Construct การสร้างองค์ความรู้

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดค้นสร้างความรู้ด้วยตนเอง หากเป็นกิจกรรมในห้องเรียน ก็จะเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ความคิด สร้างคำตอบด้วยตนเอง และให้นักเรียนได้ไปสืบค้นหรือคิดโครงการ แสวงหาความรู้นอกห้องเรียนได้อีกด้วย เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I = Interaction

การปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สู่โลกกว้าง ไม่จำกัดอยู่ที่ครูคนเดียว แต่สามารถเรียนรู้ได้จากครู เพื่อนนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เรียนรู้จากสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีต่างๆ จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จากแหล่งความรู้และวิทยาการต่างๆ จากชุมชนและภูมิปัญญาไทย จากสังคม ฯลฯ เป็นการ “สร้างโลกเป็นชั้นเรียน” เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P = Physical Participation

การเคลื่อนไหวร่างกาย

การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่ง่วงเหงา หาวนอน โดยจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว อวัยวะ ใน การเขียน การพูด การฟัง การวาดภาพ นึกหรือพับกระดาษ

การร้องเพลง เป็นต้น และกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การย้ายเก้าอี้ จัดโต๊ะ การกระโดดการวิ่ง การเล่นเกม เป็นต้น การเคลื่อนไหวการออกกำลังกายที่ดี จะช่วยเสริมสร้างสติปัญญาและให้ผู้เรียนมีความกระฉับกระเฉงในการเรียนรู้มากขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

P = Process Learning **เรียนรู้อย่างมีกระบวนการ**

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีกระบวนการ หรือมีขั้นตอนการเรียนรู้ มิใช่การเรียนรู้แบบท่องจำ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนและการจัดการครบวงจร เช่น การใช้หลักการ “PDCA” คือ

- P = Plan** การวางแผน
- D = Do** การทำตามแผน
- C = Check** การตรวจสอบประเมินผล
- A = Action** การปรับปรุงพัฒนา

การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติแบบ ทักษะกระบวนการ 9 ขั้น เป็นต้น เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา และใช้ทักษะปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลผลิต (Product)

A = Application

การนำความรู้และประโยชน์ไปใช้

การนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการเรียนรู้ ดังนั้น ครูจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดกิจกรรมหรือโครงการนำความรู้และทักษะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ เป็นการผสมผสาน ทั้งสติปัญญา ทางกาย และทางสังคม หรือช่วยให้เกิดพัฒนาการอย่างครบถ้วน ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

ตัวอย่าง

แผนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบูรณาการระหว่างวิชา

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง ข้อคิดจากการเสียดวงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 เวลาเรียน 3 คาบ
วิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

1. สาระสำคัญ

การที่ผู้บริหารประเทศอ่อนแอและแตกความสามัคคี เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยเสียดวงศรีอยุธยาแก่พม่า เมื่อปี 2310

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

นำบทเรียนประวัติศาสตร์การเสียดวงศรีอยุธยาแก่พม่า มาเป็นแนวคิดเพื่อปรับใช้กับวิถีชีวิตในปัจจุบันได้

2.2 จุดประสงค์นำทาง

1. บอกสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยเสียดวงศรีอยุธยาแก่พม่า เมื่อปี 2310 ได้
2. บอกวิธีการป้องกันมิให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าได้
3. นำสาเหตุการเสียดวงศรีอยุธยาแต่ละข้อ มาเป็นข้อคิด เพื่อปรับใช้ในการพัฒนาตนเองและสังคมได้

3. เนื้อหาสาระ

1. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า เมื่อปี 2310
2. วิธีป้องกันมิให้กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า
3. ข้อคิดที่ได้จากการเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนชมวิดีโอทัศนภาพเรื่องราวซากปรักหักพังของพระนครศรีอยุธยา แล้วร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์ว่า นอกจากความเสื่อมสลายไปตามสภาพและกาลเวลาแล้ว โบราณสถานและโบราณวัตถุอันสวยงามและศักดิ์สิทธิ์ของกรุงศรีอยุธยาถูกเผาและทำลาย โดยใคร เมื่อใด ก็ปีมาแล้ว มีสาเหตุมาจากอะไร และนักเรียนรู้สึกอย่างไร
2. ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วจึงแจกใบความรู้และใบงาน
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มกันศึกษาใบความรู้เรื่อง “สาเหตุที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเมื่อปี 2310” แล้วจึงร่วมกันสรุปถึงสาเหตุที่ทำให้ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งนั้น
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ว่า หากกลุ่มของนักเรียนมีอำนาจในการปกครองกรุงศรีอยุธยาในสมัยนั้น จะมีวิธีการป้องกันพระนครมิให้เสียเอกราชแก่พม่าได้อย่างไรบ้าง
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างจินตนาการว่า หากกรุงศรีอยุธยาไม่เสียแก่พม่า และเจริญรุ่งเรืองต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน บ้านเมืองจะมีลักษณะอย่างไร และช่วย

กันวาดภาพเรื่อง “กรุงศรีอยุธยาในฝัน”

6. นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันนำสาเหตุการเสียกรุงศรีอยุธยาแต่ละข้อมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ สรุปเป็นข้อคิดเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในวิถีชีวิตปัจจุบัน และให้แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนคำขวัญเป็นคติเตือนใจประจำกลุ่ม พร้อมทั้งประเมินให้คะแนนกลุ่มของตนเอง
7. นักเรียนทุกกลุ่ม ร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงเรื่องราวเนื้อหา ภาพอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ภาพวาดคำขวัญ บทเรียนและข้อคิดที่ได้จากการเรียนรู้ โดยร่วมกันตั้งชื่องานนิทรรศการ เผยแพร่ให้นักเรียนทั่วไปได้ชม
8. นักเรียนร่วมกันสรุปวิจารณ์คุณค่าที่ได้รับจากการเรียนรู้
9. ครูวิจารณ์ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และประเมินผลให้คะแนน

5. สื่อการเรียนการสอน

1. วีดิทัศน์พระนครศรีอยุธยา
2. วัสดุอุปกรณ์การวาดภาพ
3. วัสดุอุปกรณ์การเขียนคำขวัญ
4. แผ่นภาพอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา และวัสดุอุปกรณ์การจัดนิทรรศการ
5. ใบความรู้
6. ใบงาน

6. การวัดการประเมิน

6.1 เครื่องมือการวัด

1. แบบทดสอบ (ข้อสอบกลางภาค)
2. แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้
3. การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
4. ผลงานภาพวาดและคำขวัญ
5. ผลงานการจัดนิทรรศการ

6.2 วิธีการวัด

1. จิตพิสัย วัดความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นกลุ่ม กระตือรือร้น มีความสุขและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้
2. ทักษะพิสัย วัดความสามารถในการจัดการ การวาดภาพ เขียนคำขวัญและจัดนิทรรศการ
3. พุทธิพิสัย วัดความรู้ความเข้าใจ ด้วยแบบทดสอบ (ข้อสอบกลางภาค) การอภิปราย และแสดงความคิดเห็น

6.3 เกณฑ์การวัด

ดีมาก	8-10	คะแนน
ดี	7	คะแนน
พอใช้	6	คะแนน
ควรปรับปรุง	5	คะแนน
ต่ำกว่าเกณฑ์	0-4	คะแนน

7. กิจกรรมเสนอแนะ

- 7.1 ระหว่างการจัดนิทรรศการ ให้นักเรียนแสดงละคร บทบาท สมมุติหรือกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติมตามที่แต่ละกลุ่มต้องการ
- 7.2พานักเรียนไปทัศนศึกษา อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ในโอกาสอันควร

ลงชื่อ ผู้เขียน
(ครูปัญญา ทรงเสรี)

สร้างเด็กให้เป็นนักค้นคว้าวิจัย ทางศิลปะ

พัฒนาสมองเด็กไทย ให้ก้าวไกลกว่าที่คิด

การปฏิรูปการเรียนรู้ ให้เป็นกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย นำทรัพยากรทุกส่วนของสังคม มาร่วมพัฒนาเด็ก และผู้เรียนให้เจริญก้าวหน้าไกลในทุกวิถีทาง และวิธีการพัฒนามนุษย์ที่น่าสนใจประการหนึ่ง การพัฒนาสมรรถภาพสมองของมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาสมองเด็กอย่างถูกวิธี ซึ่งมุ่งเน้นให้ใช้ “เวลาทอง”

ในการพัฒนาสมองเด็กทั้งสองซีก ตั้งแต่อายุในครรภ์มารดาจนถึงอายุ 3 ขวบ ซึ่งทางการแพทย์ พบว่า เด็กอายุ 3 ขวบ มีสมองโตเท่ากับ 80% ของสมองผู้ใหญ่ ต่อจากนั้น จึงมุ่งส่งเสริมพัฒนาเด็กให้ได้ใช้สมอง 2 ซีก อย่างสมดุล และเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ให้เด็กไทยมีพัฒนาการทางสติปัญญา (IQ) มีพัฒนาการทางอารมณ์ (EQ) และมีพัฒนาการทางคุณธรรม (MQ) ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยในยุคปัจจุบัน

การใช้สมอง 2 ซีก อย่างสมดุลกันในวิชาศิลปะศึกษา

ครู ได้สังเกตและศึกษาวิเคราะห์การเรียนการสอนศิลปะ ในสถาบันการสอนศิลปะ ทุกระดับการศึกษา พบว่า นักเรียนและ นักศึกษาศิลปะส่วนมาก ถูกฝึกให้ใช้สมองซีกขวา คือ ซีกอารมณ์ และจินตนาการในการสร้างสรรค์งานศิลปะมากกว่าการใช้สมอง ซีกซ้าย คือ การใช้เหตุผลคิดวิเคราะห์ ซึ่งครูอาจารย์ส่วนมาก มักจะละเลยการให้ผู้เรียนได้แสดงเหตุผลในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เช่น ประชญา แรงบันดาลใจ กระบวนการสร้างสรรค์การวิเคราะห์ วิเคราะห์ผลงาน เป็นต้น โดยแสดงออกผ่านการพูดและเขียน

การใช้สมองซีกขวา หรือทางด้านอารมณ์มากเกินไป อาจ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะให้ผู้อื่น ทราบได้ และพบพฤติกรรมของผู้ที่เรียนจบมาทางด้านศิลปะ ส่วน หนึ่งมีลักษณะเฉพาะตัว คือการใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล มีความเป็นอัตตาหรือยึดติดตัวมากจนเกินไป และปรับตัวเข้ากับ สังคมได้ยาก

ครู จึงได้ทดลองให้นักเรียนศิลปะได้เรียนรู้ และปฏิบัติงาน ศิลปะด้วยสมอง 2 ซีก เชื่อมโยงกัน วางแผนการสอนตามวัฏจักร การเรียนรู้ (4MAT) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ รู้จักการคิด วิเคราะห์ควบคู่กับการใช้อารมณ์ความรู้สึกในการ สร้างสรรค์งานศิลปะ โดยใช้แผนการสอนนี้ในการเรียนรู้ วิชา ศ 011 ศิลปนิยม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 ห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน และเป็นอิสระในการคิดค้น เทคนิคในการสร้างสรรค์งานศิลปะ รวมทั้งรู้จักการใช้เหตุผลคิด

วิเคราะห์ผลงานศิลปะอย่างเป็นระบบ สามารถสะท้อนแรงบันดาลใจ
ปรัชญา แนวคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะ
ได้อย่างมีคุณค่า

จากการใช้แผนการสอนนี้ พบว่า แม้ในแผนภูมิการวางแผน
การสอนจะแบ่งหน้าที่ของสมอง 2 ซีกสลับกัน แต่ในการลงมือ
ปฏิบัติจริง ผู้เรียนยังใช้อารมณ์และเหตุผลผสมผสานกันในกระบวน
การเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน และสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนศิลปะเป็น
คนเก่ง คนดี มีความสุขเพิ่มขึ้นอย่างน่าพึงพอใจ

**การวางแผนการสอน ตามแนววัฏจักรการเรียนรู้
ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สมอง 2 ซีกอย่างสมดุล
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข**

ตัวอย่าง

แผนการสอนแบบ 4 MAT ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สมอง 2 ซีกเชื่อมโยงกัน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข

หมวดวิชา ศิลปศึกษา ก. โรงเรียน มัชฌมวัดสิงห์
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อศิลปะ
รายวิชา ศิลปะนิยม รหัสวิชา ค 011
ระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนคาบ 4 คาบ

1. สาระสำคัญ

การคิดค้นวัสดุต่างๆ มาสร้างสรรค์งาน “ศิลปะเพื่อศิลปะ” จำเป็นต้องเรียนรู้คุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ ผสมผสานกับหลักวิธีการ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึก จึงจะสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างอิสระ มีคุณค่าทั้งทางความงาม และความคิดจิตใจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง นำวัสดุต่างๆ มาสร้างสรรค์งาน “ศิลปะเพื่อศิลปะ” ได้อย่างมีคุณค่าทั้งความงามและความคิดจิตใจ
- 2.2 จุดประสงค์นำทาง
 1. เขียนแผนผังความคิด (MIND MAPPING) ในการ

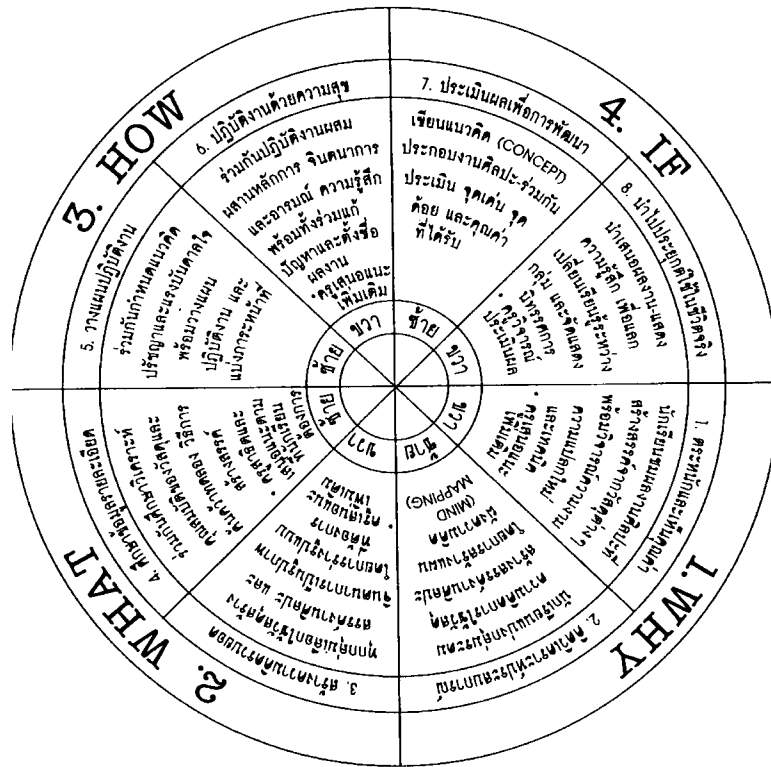
กำหนดวัสดุมาสร้างสร้งงานศิลปะได้

2. อธิบายคุณสมบัติของวัสดุ และวิธีการสร้างสร้งงานศิลปะได้
3. กำหนดแนวคิด และปรัชญาในการสร้างงานศิลปะเพื่อศิลปะได้
4. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างสร้งงานศิลปะ พร้อมทั้งประเมินผลได้

3. เนื้อหา / เรื่องที่สอน

1. การเขียนแผนผังความคิด (MIND MAPPING) เพื่อระดมความคิดค้นหาวัสดุนำมาสร้างสร้งงานศิลปะ
2. วัสดุ และวิธีการสร้างสร้งงานศิลปะ
3. แบบอย่างแนวคิด และปรัชญาในการสร้างสร้งงานศิลปะเพื่อศิลปะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. นักเรียนชมผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์จากวัสดุต่างๆ พร้อมวิจารณ์ความงาม ความแปลกใหม่และเทคนิค โดยครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (สมองซีกขวา)
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มระดมความคิดการใช้วัสดุสร้างสรรค์งาน

ศิลปะ โดยการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping)
(สมองซีกซ้าย)

ขั้นสอน

3. นักเรียนทุกกลุ่มเลือกใช้วัสดุสร้างสรรค์งานศิลปะและจินตนาการเป็นรูปภาพ โดยการร่างแบบที่ต้องการ และครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (สมองซีกขวา)
4. นักเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติของวัสดุและค้นคว้าทดลอง วิธีการสร้างสรรค์ โดยครูร่วมสาธิตและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (สมองซีกซ้าย)
5. ร่วมกันกำหนดแนวคิด ประชญา และแรงบันดาลใจพร้อมวางแผนปฏิบัติงานและแบ่งภาระหน้าที่ (สมองซีกซ้าย)
6. นักเรียนร่วมกันปฏิบัติงาน ผสมผสานหลักการ จินตนาการ และอารมณ์ความรู้สึก พร้อมทั้งร่วมกันแก้ปัญหา และตั้งชื่อผลงาน (สมองซีกขวา)

ขั้นสรุป

7. นักเรียนเขียนแนวคิด (Concept) ประกอบงานศิลปะ และร่วมกันประเมินจุดเด่น จุดด้อย และคุณค่าที่ได้รับ (สมองซีกซ้าย)
8. นักเรียนนำเสนอผลงานและแสดงความรู้สึก เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม และจัดแสดงนิทรรศการ โดยครูวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งประเมินผล (สมองซีกขวา)

5. สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่าง ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ
2. ตัวอย่าง ผลงานศิลปะที่แสดงแนวคิด และปรัชญา
3. วัสดุ ทั้งจากธรรมชาติ และวัสดุสังเคราะห์
4. สี และวัสดุอุปกรณ์การสร้างสรรค์งานศิลปะ

6. การวัดผลประเมินผล

1. เครื่องมือวัด

- 1) แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติงาน
- 2) แผนผังความคิด (Mind Mapping)
- 3) ผลงานศิลปะจากกระบวนการกลุ่ม พร้อมการประเมินผลตนเอง

2. วิธีวัด

- 1) วัดความเก่ง พิจารณาจากกระบวนการคิด การสร้างสรรค์ ทักษะฝีมือ และวิธีการนำเสนอผลงาน
- 2) วัดความดี พิจารณาจากความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การประสานสัมพันธ์ในกลุ่ม และแนวคิดในเชิงสร้างสรรค์
- 3) วัดความสุข พิจารณาจากความชื่นชมผลงานศิลปะ และการนำเสนอ

3. เกณฑ์การวัด

ดีมาก	8-10	คะแนน
ดี	7	คะแนน
พอใช้	6	คะแนน
ผ่านเกณฑ์แต่ควรปรับปรุง	5	คะแนน
ต่ำกว่าเกณฑ์	0-4	คะแนน

7. กิจกรรมเสนอแนะ

1. การสร้างสรรค์งานเป็นกลุ่ม อาจให้ทุกคนสร้างงานศิลปะคนละ 1 ชิ้น และนำมาบูรณาการเป็นงานชุดเดียวกัน หรือสร้างงานชิ้นใหญ่ทั้งกลุ่ม 1 ชิ้น หรือวิธีอื่นๆ แล้วแต่กรณี
2. ส่งเสริมให้นักเรียนบูรณาการความรู้และประสบการณ์ให้สัมพันธ์กับคุณธรรม จริยธรรม และกลุ่มสาระอื่นๆ
3. ส่งเสริมให้นักเรียนไปชมงานแสดงนิทรรศการศิลปะของศิลปินต่างๆ

(ลงชื่อ) ผู้เขียน
(ครูปัญญา ทรงเสรี)

ภารกิจครูต้นแบบเพื่อ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน

เป้าหมายในการเผยแพร่วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโครงการครูต้นแบบ ก็คือ การดำเนินงานพัฒนาครูเครือข่าย ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” และมุ่งให้เพื่อนครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปตามลีลาและความถนัดของตนเอง มิใช่การยึดถือรูปแบบของครูต้นแบบตายตัว

ครูเครือข่ายของครู เป็นครูจากทุกหมวดวิชา ทั้งระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา และจากทุกสังกัด ได้แก่ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ครูและครูเครือข่าย ต่างมีอุดมการณ์เดียวกัน สมัครงใจ และเต็มใจที่จะช่วยกันสานต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ด้วยการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้ พัฒนาห้องเรียนให้มีชีวิตชีวา และพัฒนานักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ครูเครือข่ายจึงเป็นสายใยแห่งความหวัง ที่ร่วมกันถักทอผ้าผืนงามแห่ง

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สร้างตนเองให้เป็น “ครูมืออาชีพ” และสร้างเด็กให้เป็น “นักสร้างสรรค์” เป็นความหวังแห่งแผ่นดินต่อไปในอนาคต

กระบวนการครูเครือข่าย มีดังนี้

1. ร่วมประชุมเสวนาครูเครือข่าย
2. เขียนใบสมัครเป็นสมาชิกครูเครือข่าย
3. เขียนใบสมัครเป็นสมาชิกเครือข่ายการศึกษาไทย
4. ศึกษาแนวคิด กลวิธี และทฤษฎีการเรียนรู้
5. เลือกสรร สรุปแนวคิด กลวิธี และทฤษฎีเป็นของตนเอง
6. วางแผนการสอน จัดทำแผนและสื่อนวัตกรรมและหรือทำวิจัยในชั้นเรียน
7. ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 2/2542
8. นำผลงานนักเรียนจัดบอร์ด “สร้างความรู้ให้หนูคิดไกล” ณ ห้างโลตัส พระราม 2 ตลอดภาคเรียน
9. จัดกิจกรรมศูนย์ศิลป์เด็กโลตัส พระราม 2 วันเสาร์-อาทิตย์ (สำหรับครูศิลปะ)
10. ประเมินผลตนเอง โดยเพื่อนครู และโดยครูต้นแบบ
11. รวบรวมผลงาน แผนการสอน สื่อนวัตกรรม ผลงานวิจัยในชั้นเรียน ผลผลิตของนักเรียน ภาพถ่าย แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
12. จัดแสดงผลงานวิชาการครูเครือข่ายและจัดพิธีมอบเกียรติบัตร
13. เผยแพร่ผลงาน ไปสู่เพื่อนครูแบบกัลยาณมิตรนิเทศต่อไป

จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อน ครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง

ภารกิจการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูต้นแบบที่ไม่หยุดยั้ง ก็คือการศึกษาสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ คัดค้นนวัตกรรมวิธีสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาจากเอกสารหนังสือ เพื่อนครูต้นแบบ ครูแห่งชาติ ผู้รู้ ปราชญ์ทางการศึกษาและที่สำคัญที่สุด คือ “การเรียนรู้จากเด็ก” ในลักษณะที่ว่า “ผู้เรียน เป็นครูที่ดีที่สุด”

ภารกิจของครู ซึ่งเป็นครูต้นแบบคนหนึ่งที่ได้รับคัดเลือก มาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ต่อเนื่องมานั้น คือ การประชุมสัมมนาครูต้นแบบภาคกลาง ซึ่งครูได้รับเกียรติจากครูต้นแบบภาคกลางคัดเลือกให้เป็น ประธานครูต้นแบบภาคกลาง มีหน้าที่ประสาน สัมพันธ์และจัดประชุมสัมมนาครูต้นแบบภาคกลาง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และติดตามผลการกัลยาณมิตรนิเทศ

ครู และครูเครือข่ายได้ร่วมกันจัดกิจกรรม “บอร์ดความรู้ให้หนูคิดไกล” โดยครูได้เสนอโครงการ “ห้างโลตัส สร้างวิสัยทัศน์ให้เยาวชน” โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ไปจัด “บอร์ดความรู้ให้หนูคิดไกล” ณ ห้างเทสโก้ โลตัส สาขาพระราม 2 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ม.24 (6) ที่ว่า “จัดการเรียน

นี่แหละ ! ชีวิต

รู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลาทุกสถานที่...”

การจัดบอร์ดความรู้นี้ ถือเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักเรียนผู้ค้นคว้า “องค์ความรู้” ไปเผยแพร่สู่ชุมชนและเด็ก เยาวชนที่มาเที่ยวห้างฯ ได้เรียนรู้จากบอร์ดอย่างเป็นธรรมชาติ และตอบคำถามชิงรางวัล เป็นกิจกรรมที่ครูปัญญาเปิดสนามให้ครูเครือข่าย นำนักเรียนมาสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดสังคมของการเรียนรู้ตลอดไป

ผลการดำเนินกิจกรรม ปรากฏว่า มีนักเรียนจากโรงเรียนของครูเครือข่าย ประมาณ 100 คน เข้าร่วมสร้างสรรค์บอร์ดความรู้ และมีเยาวชนกว่า 1,000 คน เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าจากบอร์ดความรู้ และตอบปัญหาชิงรางวัล โดยได้รับรางวัลทุนการศึกษา พร้อมเกียรติบัตรจากห้างฯ ในฐานะที่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

หลังจากนั้น ยังได้จัดบอร์ดความรู้เป็นโครงการพิเศษ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยน้อมนำ**คุณธรรม 9 ประการ** ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาให้นักเรียนจัดบอร์ดความรู้ที่ห้างฯ เพื่อเผยแพร่คุณธรรมอันทรงคุณค่าของในหลวงของคนไทยสู่สาธารณชนอีกด้วย

แนะนำครุฑแบบปี 2542

Tuomas Miettinen, to
koulutusjohtaja
2015-2017
2018-2019
2020-2021

2022-2023
2024-2025
2026-2027
2028-2029

2030-2031
2032-2033
2034-2035
2036-2037
2038-2039
2040-2041
2042-2043
2044-2045

2046-2047
2048-2049
2050-2051
2052-2053

2054-2055
2056-2057
2058-2059
2060-2061
2062-2063
2064-2065
2066-2067
2068-2069

2070-2071
2072-2073

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล นายปัญญา ทรงเสรีย์
ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงาน/สังกัด
ชื่อสถานที่ โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
สังกัด กรมสามัญศึกษา
ถนนเอกชัย ตำบลจอมทอง อำเภอบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 93/21 หมู่บ้านคุณาลัยบางขุนเทียน
ถนนบางขุนเทียน-ชายทะเล ตำบลท่าข้าม
อำเภอบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150
โทรศัพท์ โทรศัพท์ที่ทำงาน 0-2415-0683, 0-2415-1681
โทรศัพท์ที่บ้าน 0-2849-3038 PCT กค 1
โทรสาร 0-2415-3291

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา	ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดร.นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา นางสาวมยุรี จารุปาณ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นักวิจัย	นายปัญญา ทรงเสรีย์ ครูต้นแบบ ปี 2542 วิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
ผู้พิจารณารายงาน	อาจารย์ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์
ผู้ดำเนินการโครงการ	นางสาวสมรฉัตร อ่องเอิบ นางสาวกัทธิดา พันธุมเสน นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ นางสาวอุษา คงสาย
ผู้จัดทำ บรรณาธิการ	ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ
ผู้ประสาน	นายสมยศ พันธุ์โอพารกุล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) สำนักนายกรัฐมนตรี

5 ฐ...ฐอะไรบ้าง

ฐไถ่

ฐเกด

ฐจ

ฐค-ฐช

ฐก

ปัญญา ทรงเสริย์

บันทึกท้ายเล่ม

Horizontal dashed lines for writing.